

פרשת נשא

ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע (ה, כח)

ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע

דתניא ונקתה ונזרעה זרע שאם היתה עקרה נפקדת, דברי רבי עקיבא, אמר לו רבי ישמעאל אם כן יסתרו כל העקרות ויפקדו, וזו הואיל ולא נסתרה הפסידה, אם כן מה תלמוד לומר ונקתה ונזרעה זרע, שאם היתה יולדת בצער יולדת בריוח, נקבה יולדת זכרים, קצרים יולדת ארוכים, שחורים יולדת לבנים (סוטה כו, א).

הקשו שם התוס' (בד"ה אמר) 'תימה ור' ישמעאל לימה ליה לנפשיה, יסתרו כל יולדות בצער וילדו בריוח, וזו הואיל ולא נסתרה הפסידה'.

והנה יש להקשות בגוף המאמר, דאטו ברשיע עסקינן על אשה שתסתר בכוונה ותגרום למחיקת השם, והנראה בזה, דהנה איתא בגמ' דדוד ביקש להשקיט את מי התהום שעלו ואיימו להציף את כל העולם ע"י שיטיל את שם המפורש לתוכם, ולא ידע אי דבר זה שרי, ופשט לו זאת אחיתופל מק"ו, ומה לעשות שלום בין איש לאשתו מותר למחוק אם השם, הכא לא כ"ש. ופירש"י דהאי להטיל שלום היינו בכדי שתהיה מותרת לבעלה ולא יצטרך לגרשה.

והנה קי"ל, דאשה ששהתה עם בעלה עשר שנים ולא ילדה צריך לגרשה. מעתה י"ל, דבוודאי לא ס"ד דכל אשה שאין לה ילדים תסתר בכוונה, אלא איירי בכה"ג שעומדת להתגרש מבעלה, דהשתא תסתיר ואף שתגרום למחוק את השם. יהיה שרי כדי לעשות שלום בין איש לאשתו ושלא יצטרך לגרשה.

השתא אתיא שפיר, דרבי ישמעאל הקשה לר"ע דלדבריו דשרי לאשה שאין לה ילדים יש להקשות דא"כ כל אשה תעשה כן, אך לדברי רבי ישמעאל איירי באשה שיש לה כבר ילדים אלא שילדה בצער דהשתא תלד בריוח, והשתא אין להקשות דכל אשה שיולדת בצער תעשה כן, כי לכך לא היה שום ס"ד דיהיה מותר להסתיר ולמחוק את השם כדי ללדת בריוח. ורק בדיעבד לאחר שהינא לה ונסתרה זוכה ללדת בריוח, אך לכתחילה לא היה צד בעולם שיהיה מותר לעשות כן, ולכן לא קשה השתא על דברי רבי ישמעאל מידי.

מקור: רבי פנחס מקוריץ